

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ
ім. М. ГЛІНКИ**
Кафедра «Історія та теорія музики»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Дніпропетровської академії музики
ім. М. Глінки

Ю.М. Новіков

уряд 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичні основи музичного тезауруса

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-творчий)

Ступінь вищої освіти – Доктор мистецтва

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-творча програма – «Музичне мистецтво»

**Дніпро
2021**

Калашник Марія Павлівна – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри «Історія та теорія музики» Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки (м. Дніпро)

Рецензенти:

Лошков Юрій Іванович – доктор мистецтвознавства, професор, перший проректор Харківської державної академії культури (м. Харків)

Щітова Світлана Анатоліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри «Історія та теорія музики» Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки (м. Дніпро)

Робочу програму навчальної дисципліни «Теоретичні основи музичного тезауруса» третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням Вченої ради КВНЗ «Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки» ДОР (протокол № 1 від 31 серпня 2021 року).

Голова Вченої ради

prof. Юрій НОВІКОВ

Робочу програму навчальної дисципліни «Теоретичні основи музичного тезауруса» третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри «Історія та теорія музики» КВНЗ «Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки» ДОР (протокол № 1 від 27 серпня 2021 року).

Завідувач кафедри

prof. Світлана ЩІТОВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретичні основи музичного тезауруса» відповідає тимчасовому стандарту третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-творчій програмі «Музичне мистецтво» 2021 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-творчого ступеня «доктор мистецтва» 2021/2022 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Завідувач відділу аспірантури

доц. Богдан ЖУЛКОВСЬКИЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво» Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»	Денна форма навчання, нормативна частина, цикл професійної підготовки
Змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти – третій (освітньо-творчий)	Рік підготовки: 1
Загальна кількість годин – 120		II семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: практичні – 4	Ступінь вищої освіти – Доктор мистецтва	Практичні 60 годин Самостійна робота 60 годин Види контролю: поточний, семестровий – іспит

Співвідношення кількості годин практичних занять до самостійної роботи становить 1 : 1.

2. Загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Теоретичні основи музичного тезауруса» формується низка наступних **загальних компетентностей**, а саме: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей (креативність).

Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

фахових компетентностей, до яких належать:

- 1) Здобуття глибинних знань, умінь і навичок у галузі музичного мистецтва, зокрема засвоєння основних ідей і концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії становлення та сучасного стану музикознавчої думки, оволодіння термінологією з наукового / творчого мистецького напряму.
- 2) Здатність збирати, систематизувати та інтерпретувати матеріали для творчого мистецького проекту.
- 3) Здатність аналізувати музичні явища з погляду фундаментальних наукових / мистецьких принципів, класичних і новітніх дослідницьких / творчих методів та на основі відповідних загальнонаукових підходів.
- 4) Здатність розв'язувати широке коло проблем у галузі музичного мистецтва на основі розуміння їх природи та тенденцій розвитку із використанням теоретичних та експериментальних методів.
- 5) Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних музикознавчих та культурологічних досліджень.
- 6) Здатність до креативної діяльності в інноваційній та науковій / творчій мистецькій сферах.
- 7) Здатність до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю «Музичне мистецтво».

програмних результатів навчання, а саме:

- 1) На основі системного наукового / художнього світогляду аналізувати та узагальнювати складні явища суспільного життя, пов'язувати філософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у науковій та творчій діяльності, застосовувати емпіричні та теоретичні методи пізнання.

- 2) Знати основні класичні та новітні музикознавчі і мистецтвознавчі концепції, фундаментальні праці з конкретної музичної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні та практичні проблеми у напрямі дослідження / творчості.
- 3) Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку та узагальнення різних наукових / творчих мистецьких поглядів у галузі дослідження / творчості, формулювати та обґрунтовувати власну наукову / мистецьку концепцію.
- 4) Аналізувати, тлумачити та правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері наукової / творчої мистецької власності.
- 5) Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у педагогічній / менеджерській / творчій мистецькій / науково-інноваційній діяльності.
- 6) Організовувати викладання теоретичних і практичних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

3. Мета, завдання та актуальність навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Теоретичні основи музичного тезауруса» входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки фахівця з музичного мистецтва.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «*Теоретичні основи музичного тезауруса*» є оволодіння майбутніми викладачами музичного мистецтва знаннями щодо особливостей музичного тезауруса, формування у них художньо-творчого мислення в контексті сучасних досягнень мистецтвознавства на основі знань світової й української музичної культури, творчої діяльності видатних композиторів і виконавців; підвищення рівня музичної компетентності та професійної культури майбутніх фахівців.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Теоретичні основи музичного тезауруса*» є формування у студентів знань щодо суті та змісту музичного тезауруса,

умінь і навичок, які дозволяють узагальнювати сучасні концепції світової музичної культури та доцільно застосувати їх в художньо-творчій і педагогічній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- еволюцію поглядів на сутність музичного тезауруса;
- класифікацію музичних знань та особливості їх структурування, форми їх зберігання та способи існування;
- специфіку музичного тезауруса з огляду його форм, видів та складових;
- характерні властивості професійно-творчого тезауруса композитора;
- творчі біографії та музичний матеріал видатних композиторів;
- особливості національних музичних традицій;
- методи дослідження музичної діяльності персоналій;
- методику складання музичного тезаурус-словника.

вміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретичних засадах музичного тезауруса;
- класифіковати музику за сутністю ознаками її поділу на жанри, форми, види, типи, категорії;
- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем класифікації музичних знань;
- робити соціально-історичний, культурологічний, музичний та інтонаційно-стильовий аналізи;
- визначати внесок провідних композиторів у вітчизняну та світову музичну культуру;
- розрізняти музичний матеріал на слух.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тезаурус як поняття сучасної науки та шляхи його вивчення в музиці

Тема 1.1. Семантичне поле поняття «тезаурус»

Вступ. Місце курсу «Теоретичні основи музичного тезауруса» серед дисциплін спеціальності «Музичне мистецтво». «Теоретичні основи музичного тезауруса» в системі професійної підготовки: предмет, мета та завдання курсу. Практична спрямованість і структура курсу «Теоретичні основи музичного тезауруса» як навчальної дисципліни. Розділи тематичного плану. Література та основні фундаментальні дослідження в галузі музичного тезаурусу. Вимоги до студентів щодо засвоєння теоретичних та практичних основ дисципліни «Теоретичні основи музичного тезауруса» та організація навчального процесу.

Теорія інформації і тезаурус. Залежність тлумачення поняття «тезаурус» від контексту певної галузі знань. Дефініція тезаурусу у працях дослідників (Ю. Шрейдер, М. Бонфельд, В. Коган, О. Коменська, А. Кандратов, Ю. Караполов, Л. Щерба, М. Арапов, У. Уильямс, Н. Лукашевич, Б. Добров, А. Нариняни та інші науковці). Комуникативний аспект тезаурусу. Зв'язок сприйняття з тезаурусом. Соціокультурне обґрунтування тезаурусів різних модальностей. Поняття індивідуального тезауруса. Поняття «тезаурус» у працях учених-лінгвістів. Семантизація простору свідомості за допомогою структурування смыслів. Розрізнення понять «інформація» і «знання». П'ять смыслових нахилень художнього образу. Способи зберігання сприйнятої інформації: «пострецепція», «музичне післябачення». Дві форми пам'яті – матеріальна та ідеальна. Зв'язок тезауруса зі знанням, досвідом і пам'яттю. Тезаурус як пам'ять, що зберігає знання про досвід пізнання та його результати. Поняття музичної інформації.

Тема 1.2. Дослідницька думка про сутність музичного тезауруса

Музика як пізнання світу через слух. Музичний тезаурус як сховище досвіду пізнання за допомогою музичного мистецтва. Функціонування словесних і несловесних мовних засобів у музичному мистецтві. Проблема понятійності в музиці. Взаємний перехід словесного і музичного на основі понятійності. Внутрішня форма музичного твору як феномен творчої свідомості композитора – формідея (Б. Зотов). Усна та письмова форма художнього творіння. Розділення звукових уявлень і звукових понять. Феномен музичного мислення. Методи і засоби сучасної науки в аналізі

мистецтва. Музичний тезаурус як регулятор спілкування індивіда з відповідним видом мистецтва та його конкретним зразком.

Тема 1.3. Характерні властивості музичного тезауруса

Історичні передумови виникнення поняття тезаурусу як «сховища» знань. Музичний тезаурус – спеціалізований вид тезауруса як засобу накопичення, збереження і трансляції знань, як гаранта єдності інформаційного простору людини й людства, а також цілісності їхнього «світу». Форми музичного тезауруса як сховища знань, що поєднують різноманітні сфери людської діяльності: художньо-естетичну в різних її іпостасях, науково-теоретичну, власне інформаційну та освітньо-педагогічну. Втілення музичних текстів у різних типах запису та усній формі. Звук як базова одиниця інформації в музичному тезаурусі. Способи збереження інформації в музичному тезаурусі (віртуальна звукова і реально звукова інформація).

Тема 1.4. Матеріальна та ідеальна форми музичного тезауруса

Зосередження знань в «матеріальному тілі» музичного тезауруса. Зв'язок матеріальних форм музичного тезауруса з науковим осягненням феномена музики та способом реалізації ідеї музичного твору. Зв'язок музики з суміжними видами мистецтва. Живопис як носій знань про музику. Відомості про музичні події у меморіально-щоденниковых та епістолярних жанрах. Довідниково-енциклопедичні видання як джерело інформації про музику. Навчально-методична та педагогічна література як засіб систематизації знань про музику. Ідеальна форма музичного тезауруса, що розуміється як збереження музичних знань у колективній та індивідуальній свідомості. Поняття «музичний стиль», «пам'ять стилю». Збереження у жанрі знань про шляхи становлення музичного мистецтва, його головні віхи та цілі музично-історичної епохи. Музична мова як комплекс параметрів, що слугують орієнтирами для розпізнавання численних «видів» музики, які володіють закріпленими в жанрових, історико-стильових та авторських творчих контекстах значеннями, а також системою організації звукової матерії, що перетворює її на осмислений і структурований інформаційний простір.

Тема 1.5. Структура музичного тезауруса

Музичний тезаурус як процес і структура. Класифікація форм музичного тезауруса: усний і письмовий тезаурус. Усний музичний тезаурус – одиниці знань, що мають як ідеальний, так і матеріальний вираз і закріплюються в пам'яті колективу та індивіда. Письмовий музичний тезаурус – письмова проекція усного, що втілюється за посередництвом тезаурс-словника. Позамузичне як значущий компонент музичного тезауруса. Природа механізму переведення позамузичного на музичне, а також їх взаємозумовленість. Музичні уявлення стосовно реальної дійсності. Матеріально-предметна акустично-звукова дійсність. Прагматична функція акустично-звукового середовища. Пам'ять як глибинний шар музичного тезауруса, що зберігає досвід слухової діяльності та різноманітних контактів індивіда й колективу з акустично-звуковим середовищем. Узагальнені звукові образи як «місток» між тезаурусами акустичним і музичним.

Тема 1.6. Тезаурус – культура – школа: порівняльна характеристика способів збереження знань

Зіставлення понять тезаурус і культура. Пам'ять як властивість культури й тезауруса. Зовнішня та внутрішня форми пам'яті культури: зовнішня пам'ять – охоплює «речову» частину пам'яті-храна; внутрішня пам'ять – міститься у свідомості і включає особистісний і колективний досвід не тільки естетичного переживання, але й самої ситуації спілкування з мистецтвом, у тому числі з музигою. Диференціація пам'яті культури: пам'ять-традиція, спадщина, інтерпретація, знання та способи трансляції знань – освіта, спадкоємність. Відмінність пам'яті-спадщини в культурі від пам'яті в тезаурусі. Освіта і професіоналізм як спосіб трансляції знань. Поняття «школа» в контексті теоретико-методологічного пізнання. Суть поняття «наукова школа». Відмінність школи від художнього напряму та від жанрової традиції. Особливості творчої або професійно-творчої школи.

Тема 1.7. Методика складання музичного тезаурс-словника

Шляхи проникнення знань про музику до свідомості суспільства й окремого суб'єкта: від образно-предметного при безпосередньому спогляданні чи сприйманні

художнього слова – до абстрактно-наукового. Музичний тезаурус-словник як документ, в якому за допомогою певним чином організованої та поданої системи слів-понять, вироблених в межах музичної теорії та практики колективом й індивідом, усвідомлюється змістовний (інформаційний) простір цього виду мистецтву. Тезаурус як структура, що складається із лексем-понять. Процедура створення тезаурусів. Рекомендації до складання тезаурус-словника. Тезаурус-словники у сфері гуманітарних знань. Сутнісна характеристика музичного тезаурус-словника. Три рівні словника відповідно до структури музичного тезауруса («надбудовний», «базисний», «фоновий») та зміст їхніх тематичних блоків.

Змістовий модуль 2

Музичний тезаурус композитора

Тема 2.1. Інформаційна аура культури в композиторській творчості

Специфічна «призма» культури як одна з найважливіших ланок у процесі модифікації життєвого тезаурусу у професійно-творчий. Феномен віденської (ширше – австрійської) культури. Тезаурус культури Відня. Ключові слова тезауруса віденської культури класико-романтичної епохи: вальс, лендлер, бідермайер, музика побуту, краса, сенсуалістичність, гармонія, радість, предметність світосприйняття, багатомовність, інтегративність, театральність, гедонізм, озовнішнювання внутрішнього, довіра до об'єктивного наданого як до цінності.

Тема 2.2. Професійно-творчий тезаурус композитора

Характер взаємодії тезауруса культури в динаміці її становлення та професійно-творчого тезауруса композитора. Фактори, що зумовлюють професійно-творчий тезаурус композитора (отримання спеціальної освіти в академічному навчальному закладі тощо). Базові знання як стабільна частина композиторського тезауруса, що забезпечують збереження рівня майстерності та професійної компетентності. Мобільні компоненти композиторського тезауруса (інформація). Внутрішні джерела розширення тезауруса: авторська ініціатива вивчення культури, система комунікації композитора зі слухачами. Професійно-творчий тезаурус М. Тіца.

Тема 2.3. Композиторський тезаурус як «пам'ять» і «минуле»

Часові характеристики тезауруса, перетворення в ньому темпоральності на просторовість. Присутність минулого в конкретному художньому тексті. Тезаурус композитора як зустріч чужого й свого, як результат присвоєння чужого і, разом з тим, дистанціювання від свого, що дає змогу критично ставитись до вже існуючого доробку. Утворення пам'яттю, яка містить у собі минуле й формує простір тезауруса, понятійного та мовного поля творчої свідомості композитора. Музичні поняття-смисли як оперативні одиниці процесу творення. Аналіз композиторської спадщини М. Скорика.

Тема 2.4. Композиторський тезаурус у віддзеркаленні музичного тексту

Сукупність творів композитора як документальна проекція його тезауруса. Особливості виявлення тезауруса композитора на різних етапах мистецького становлення. Фактори становлення авторської індивідуальності А. Лубченка. «Двотекстовість» як спосіб існування авторського «Я» А. Лубченка. Аналіз творів А. Лубченка (Перший фортепіанний концерт, Другий фортепіанний концерт, Третій фортепіанний концерт, Альтовий концерт, Флейтовий концерт, Скрипковий концерт, Четвертий фортепіанний концерт).

5. Структура навчальної дисципліни

Теми	Практичні заняття	Самостійна робота
1	3	4
Тема 1.1. Семантичне поле поняття «тезаурус»	5	5
Тема 1.2. Дослідницька думка про сутність музичного тезауруса	5	5
Тема 1.3. Характерні властивості музичного тезауруса	5	5
Тема 1.4. Матеріальна та ідеальна форми музичного тезауруса	5	5
Тема 1.5. Структура музичного тезауруса	5	5

Тема 1.6. Тезаурус – культура – школа: порівняльна характеристика способів збереження знань	5	5
Тема 1.7. Методика складання музичного тезаурус-словника	5	5
Тема 2.1. Інформаційна аура культури в композиторській творчості	5	5
Тема 2.2. Професійно-творчий тезаурус композитора	6	8
Тема 2.3. Композиторський тезаурус як «пам'ять» і «минуле»	8	8
Тема 2.4. Композиторський тезаурус у віддзеркаленні музичного тексту	6	4
Всього	60	60

6. Завдання для самостійної роботи

з/п	Назва теми	Кількіс ть годин
1	2	3
	Модуль 1. Тезаурус як поняття сучасної науки та шляхи його вивчення в музиці	
1.1	Семантичне поле поняття «тезаурус»	5
1.2	Дослідницька думка про сутність музичного тезауруса	5
1.3	Характерні властивості музичного тезауруса	5
1.4	Матеріальна та ідеальна форми музичного тезауруса	5
1.5	Структура музичного тезауруса	5
1.6	Тезаурус – культура – школа: порівняльна характеристика способів збереження знань	5
1.7	Методика складання музичного тезаурус-словника	5
	Модуль 2. Музичний тезаурус композитора	
2.1	Інформаційна аура культури в композиторській творчості	5
2.2	Професійно-творчий тезаурус композитора	8
2.3	Композиторський тезаурус як «пам'ять» і «минуле»	8
2.4	Композиторський тезаурус у віддзеркаленні музичного тексту	4
Всього за навчальним планом		60

8. Методи навчання

Активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

9. Форми та методи оцінювання

Поточне оцінювання: семінари, самостійні завдання, тестування, індивідуально-консультативна робота, написання рефератів, підготовка доповідей.

Підсумкове оцінювання: екзамен (тести, завдання, письмове або усне опитування).

10. Критерії оцінювання

Оцінка «A» («відмінно»):

- 1) високий рівень владіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «B» («дуже добре»):

- 1) дуже добре знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «C» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

10. Рекомендована література

Основна

1. Акопян Л. Анализ глубинной структуры музыкального текст / Л. Акопян. – М. : Практика, 1995. – 256 с.

2. Арановский М. Г. Музыкальный текст. Структура и свойства / М. Г. Арановский. – М : Сов. композитор, 1998. – 344 с.
3. Арановский М Г. Симфонические искания. Проблема жанра симфии в советской музыке 1960-1975 годов: исследовательские очерки / М. Г. Арановский. – Л.: Сов. композитор, 1979. — 288 с.
4. Арапов М. В. Некоторые принципы построения словаря типа «тезаурус» / М. В. Арапов. – М. : Наука, 1964. – 216 с.
5. Арапов М. В. Применение метода тезауруса к машинному переводу / М. В. Арапов. – М. : Наука, 1962. – 108 с.
6. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс : Кн. 1-2. / Б.. Асафьев. — Л. : Музыка, 1971. – 376 с.
7. Бахтин Л/ М. Эстетика словесного творчества / М.М. Бахтин. – М.: Искусство, 1979. – 424 с.
8. Бобровский В. П. Тематизм как фактор музыкального мышления очерки : в 2-х вып. Вып. 1. / В.П. Бобровский – М. : Музыка, 1989. – 268 с.
9. Бобровский В.П. Тематизм как фактор музыкального мышления: Очерки. Вып.1. М.: Музыка, 1989. – 268 с.
10. Бобровский В.П. Функциональные основы музыкальной формы: Исследование. М.: Музыка, 1978. – 332 с.
11. Бонфельд М. Ш. Семантика музыкальной речи / М. Ш. Бонфельд // Музыка как форма интеллектуальной деятельности / ред.-сост. М. Г. Арановский. – М.: Ком Книга, 2007. – С. 82-141.
12. Вилегжаніна Т. Інформаційно–пошуковий тезаурус / Т. Вилегжаніна, О. Збанацька. – Донецьк: Альфа–Прес, 2004. – 1104 с.
13. Виппер Ю. Б. Творческие судьбы и история : (о западноевропейских литературах XVI – первой половины XIX века) / Ю. Б Виппер. – М.: Художественная лит., 1990. – 318 с.
14. Воробьев Г Г. Теория тезаурусов в анализе коммуникаций / ГГ. Воробьев // Семиотика и информатика. – Вып. 2. – М.: Наука, 1979. – С. 3–36.
15. Воронова И. А. К вопросу о соотношении понятий «тезаурус» и «языковая картина мира» / И.А.Воронова // Язык и общество. – Ярославль, 2002. – С. 28-30.
16. Гетман И. М Тезаурус как инструмент современного языкоznания: (на материале русистики): автореф. дис. доктора филологических наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання» / И.М. Гетман. – К., 1991. – 34 с.
17. Головинский Г. Восприятие музыки / Г. Головинский. – М.: Музыка, 1987. – 132 с.
18. Головинский Г Композитор и фольклор : из опыта мастеров XIX— XX веков: очерки / Г. Головинский. – М.: Музыка, 1981. – 279 с.
19. Государственный стандарт Украины. Информация и документация. Многоязычный тезаурус: методика разработки. – Изд. офиц. – К.: Госстандарт Украины, 2001. – 76 с.
20. Історія української музики: у 6 т. – Т. 4 : 1917-1941. – К. : Наук, думка, 1992. – 616 с.
21. Каган М. С. Системный подход и гуманитарное знание / М. С. Каган. – Л. : ЛГУ, 1991. – 384 с.
22. Калашник М П. Концертна «тетралогія» Антона Лубченка (до проблеми єдності стиля) і М.П. Калашник // Науковий вісник НМЛУ ім. П, І. Чайковського. — Вип.

- 48: Художня цілісність як феномен му зичної творчості га виконавства : зб. ст. – К., 2005. – С. 186-192.
23. Калашник М. П. М. Д. Тіц – фундатор фортепіанної поліфонічної сюїти (до 30–річчя від дня смерті) / М. П. Калашник // Культури України: зб. наук. пр. — Вип. 25. – Харків, 2008. – С. 177-188.
24. Калашник М. П. Музыкальный тезаурус современности: принцип партитности в инструментальных циклах Антона Лубченко (к вопросу модернизации учебных программ) / М. П. Калашник // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук, пр./редкол.: Т. І. Сущенко (голов.ред.) та ін. –Запоріжжя. – 2009. – Вип.55. – С.168-175.
25. Калашник М. П. Музыкальный тезаурус как фактор становления творческой личности: [ст.] / М. П. Калашник // Вісник міжнар. Слов'янського ун–ту. Сер. «Мистецтвознавство». – Харків, 2009. – Т. 12, № 1. – С. 16-19.
26. Кожокарь О.Я. Предметный и тематический тезаурус как средство развития когнитивно–творческой деятельности студентов: дис. ... кандидата пед. наук: спец. 13.00.01 — Загальна педагогіка та історія педагогіки / О. П. Кожокарь. – М., 1997. – 184 с.
27. Кононова О. В. Музична культура Харкова кінця XVIII – початку ХХ століття / О. В. Кононова. – Х.: Основа, 2004. – 176 с.
28. Котляревский И К вопросу о понятийности музыкального мышления / И. Котляревский // Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования: сб. ст. – К.: Муз. Україна, 1989. С. 28-34.
29. Котляревский К Музыкально–теоретические системы европейского искусствознания. Методы изучения и классификации / И. Котлярем ский. – К.: Муз. Україна, 1983. – 158 с.
30. Кремлев Ю. Йозеф Гайдн: очерк жизни и творчества / Ю. Кремлев. – М.: Музыка, 1972. – 320 с.
31. Кремлев Ю. Эстетика природы в творчестве Н. А. Римского–Кохсакова / Ю. Кремлев. — М.: Музгиз, 1962. – 110 с.
32. Лагутин А. Методика преподавания музыкальной литературы в детской музыкальной школе / А. Лагутин. – М.: Музыка, 1982. –224 с.
33. Либерман Е. Творческая работа пианиста с авторским текстом / Е. Либерман. — М.: Музыка, 1933. – 236 с.
34. Любовский Л. Что есть музыка. О предмете музыки, его постижении и познании постижимого / Л. Любовский. – Казань: 1993. – 30 с.
35. Межгосударственный стандарт. Информация и документация. Обследование документа, установление его предмета и отбор терминов индексирования. Общая методика. – К.: Держстандарт України, 2001. – 7 с.
36. Михайлов М. К. Этюды о стиле в музыке: ст. и фрагменты / М. К. Михайлов; сост., ред. и примеч. А. Вульфсона; вступ., ст. М. Арановского. – Л: Музыка, 1990. – 288 с.
37. Моль А. Теория информации и эстетическое восприятие / А. Моль; пер. с франц. Б. А. Власюка, Ю. Ф. Кичатова, А. И. Тейлана; под ред., с послесл. и примеч. Р. Х. Зарипова, В. В. Иванова; вступ. ст. Б. В. Бирюкова, С. П. Плотникова. – М.: Мир, 1966. – 352 с.
38. Морфологія культури: тезаурус / за ред. проф. В. О. Лозового. – Харьков: Право, 2007. – 384 с.

39. Музыка как форма интеллектуальной деятельности / ред.-сост. М. Г. Арановский. – М.: КомКнига, 2007. – 240 с.
40. Музикальное восприятие как предмет комплексного исследования: сб. ст. / сост. А. Г. Костюк. – К.: Муз. Україна, 1986. – 184 с.
41. Музикальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования: сб. ст. / сост. Л. И. Дыс. – К.: Муз. Украина, 1989. – 281 с.: ноты.
42. Музикальное произведение в системе художественной коммуникации: межвуз. сб. / редкол.: Л. П. Казанцева (отв. ред.) и др. — Красноярск: Изд-во Красноярского ун-та, 1989. – 245 с.
43. Муха А. И. Процесс композиторского творчества. Проблемы и пути исследования /А. И. Муха. – К.: Муз. Україна, 1979. – 272 с.
44. Назайкинський Е. В. Звуковий світ музики / Е. В. Назайкинський. М.: Музика, 1988. – 254 с.: ноты.
45. Назайкинський Е. В. Логика музикальной композиции / Е. В. Назайкинський. – М.: Музика, 1982. – 319 с.
46. Назайкинський Е. В. Стиль и жанр в музыке: учеб. пособие для с гуд высш. учеб. заведений / Е. В. Назайкинський. – М.: Гуманитарі центр ВЛАДОС, 2003. – 248 с.: ноты.
47. Нариньяні Л. С Тезаурус и онтология / А. Нариньяні. – М.: Наука 2001. – 246с.
48. Орлова Е. М. Интонационная теория Асафьева как учение о специфике музыкального мышления: История. Становление. Сущность / Е. М. Орлова. – М.: Музика, 1984. – 302 с.
49. Орtega-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры / Х. Орtega- и-Гассет; вступ, ст. Г. М. Фридлендера; сост. В. Е. Багно. – М.: Искусство, 1991. – 588 с.
50. Очеретовська Н. Л. Михайло Дмитрович Тіц: моногр. / Н. Л. Очеретовська, М. П. Калашник, М. П. Калашник. – Харків: РВП «Оригінал», 1995. – 144 с.: іл., ноти.
51. Паражонский Б. А. Язык культуры и генезис знания / Б. А. Паражонский. – К.: Наук, думка, 1988. – 210 с.
52. Рабинович Д. Исполнитель и стиль: избр. ст. / Д. Рабинович. – М.: Сов композитор, 1981. – Ч. 1. – 228 с.
53. Рыжов В. Музыка как информационная система / В. Рыжов // Музыка в информационном мире. Наука. Творчество. Педагогика: сб. науч. ст. – Ростов н/Д: РГК, 2004. – С. 79-101.
54. Стародубцева Л В. Мнемозина и Лета. Память и забвение в истории культуры: моногр. / Л. В. Стародубцева. – Х.: ХГАК, 2003. – 696 с.
55. Тараєва Г Бытова музика и семантический тезаурус эпохи / Г. Тараєва // Музика быта в прошлом и настоящем : сб. ст. – Ростов н/Д: РГК, 1996. – С. 46-60.
56. Тюлин Ю. Н. О программности в произведениях Ф. Шопена / Ю. Н. Тюлин. – 2-е изд. – М. : Музика, 1968. – 66 с.
57. Харонкурт К Музика як мова звуків: наук.–популярне вид. / Н. Харонкурт; перекл. з нім. Г. Курков. – Суми : Собор, 2002. – 184 с.
58. Хачатурова Л А. Тезаурус как словарь и метод конструирования / Л. А. Хачатурова // Семантика языковых единиц : материалы 3–й межвуз. науч.–практ. конф. – 4.1 – М.: Наука, 1992. – С. 113-115.
59. Холм Б. И Развитие технического тезауруса / Б. И. Холм, Л. Е. Рас-муссен. – М.: Наука, 1961. – 204 с.

60. Шаповалова Л. В. Рефлексивный художник. Проблемы рефлексии в музыкальном творчестве / Л. В. Шаповалова. – Х.: «Скорпион», 2007. – 292 с.
61. Швейцер А. Упадок и возрождение культуры : избранное / А. Швейцер. – М.. Прометей, 1993. – 512 с.
62. Шейко В. Історія української культури: моногр. / В. Шейко. – Харків: ХДАК, 2001. – 400 с.
63. Шейко В. М Культура. Цивілізація. Глобалізація: (кінець XIX — початок XXI ст.): моногр.: у 2 т. — Т 1. / В. М. Шейко. – Харків: Основа, 2001. – 520 с.

Допоміжна

1. Kalashnyk M. P., Sukhorukova L. A., Savchenko H. S., Genkin A. O., Smirnova I. V. Digital art: Audio-visual component in an animated video production // Asia Life Sciences. — 2020. — Suppl. 22, № 2. — P. 215–228.
2. From a Work to an «Open» Work: Research Experience / Olha K. Zavialova, Mariya P. Kalashnyk, Hanna S. Savchenko, Halyna A. Stakhevych, Iryna V. Smirnova // International Journal of Criminology and Sociology. — 2020. — № 9. — P. 2938–2943.
3. The Prospects of the Arts Promotion in the Context of Limitations and Consequences of Self-Isolation / Mariya P. Kalashnyk, Iurii M. Novikov, Maryna I. Varakuta, Anton O. Genkin, Daryna D. Kupina // International Journal of Criminology and Sociology. — 2020. — № 9. — P. 2984–2990.
4. Kalashnyk M. P., Loshkov U. I., Yakovlev O. V., Genkin A. O., Savchenko H. S. The Role of the Musical-Acoustic Thesaurus in the Process of Orientation in a Given Space-Time // Linguistics and Culture Review. 2021. Vol. 5, № S4. P. 139–148.
5. Калашник М. П. Музичний тезаурус як сховище музичних знань: монографія / М. П. Калашник, Ю. І. Лошков. — Beau Bassin : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020. — 119 с.
6. Kalashnyk M. P. Information Space of the Music Thesaurus // The Issues of Culture and Arts in the Interpretation of Modern Humanities Knowledge : collective monograph / A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. I. Loshkov etc. — Lviv ; Toruń : Liha-Pres. 2019 — P. 23–43.
7. Kalashnyk M. P. Music Thesaurus Compiling Technique. // Culture and art: discourse dimension in the early XXI century : collective monograph / A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. I. Loshkov etc. — Lviv ; Toruń : Liha-Pres. 2020. — P. 27–44.
8. Kalashnyk M. P. Thesauruses in humanitarian knowledge/ M. P. Kalashnyk // Discursive practices of the interpretation of culture and art in the early XXI century: collective monograph Lviv ; Toruń : Liha-Pres. 2020. — P. 24–41.
9. Смірнова І. В. Ансамблеве письмо: теорія та композиторська практика : монографія / І. В. Смірнова, М. П. Калашник. — Харків : ТОВ «Планета-Прінт», 2021. — 164 с.
10. М. Калашник, М. Варакута, А. Генкін Музичний тезаурус виконавця: питання та відповіді: навч.-метод. рекомендації для самостійної роботи студентів-аспірантів з дисципліни «Теоретичні основи музикознавства: музичний тезаурус» за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.– Харків: Мачулін, 2020.— 44 с.

Інформаційні ресурси